יוֹם הַשַּׁבָּת (מצאתי כתוב): **ה** [ז]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לְהִתְעַנּוֹת תַּעֲנִית חֲלוֹם בְּשַׁבָּת אֶלָּא עַל חֲלוֹם שֶׁרָאָהוּ תְּלָת זִמְנֵי. [ח]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁבַּזְּמַן הַזֶּה אֵין לְהִתְעַנּוֹת תַּעֲנִית חֲלוֹם בְּשַׁבָּת, שֶׁאֵין אָנוּ בְּקִיאִים בְּפִתְרוֹן חֲלוֹמוֹת לֵידַע אֵיזֶה טוֹב וְאֵיזֶה רַע. [ט]וְהָעוֹלָם אוֹמְרִים שֶׁנִּמְצָא בְּסִפְרִים קְדְמוֹנִים (טו) שֶׁעַל שִׁלְשָׁה חֲלוֹמוֹת מִתְעַנִּים בְּשַׁבָּת, וְאֵלּוּ הֵן, הָרוֹאֶה (ז) (טז) סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁנִּשְׂרָף, (מ) אוֹ יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשָׁעַת נְעִילָה, (ט) אוֹ (יז) קוֹרוֹת בֵּיתוֹ (יח) * [*] שְׁנָיו שֶׁנָּפְלוּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרוֹאֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת נְעִילָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרוֹאֶה שֶׁקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרוֹאֶה שֶׁנּוֹשֵׂא אִשָּׁה. וְהָא דְּרוֹאֶה שְׁנָיו שֶׁנָּפְלוּ, דַּוְקָא שְׁנָיו, אֲבָל הָרוֹאֶה לְחָיָיו שֶׁנָּשְׂרוּ חֲלוֹם טוֹב הוּא, דְּמַתּוּ הַיּוֹעֲצִים עֲלֵיו רָעָה. [א]וְנִרְאָה לִי (יט) שֶׁהַחֲלוֹמוֹת שֶׁאָמְרוּ בְּפֶרֶק הָרוֹאֶה (נכלמת ט:-מ:) (כ) שֶׁהֵם (י) רָעִים, (כא) גַּם עֲלֵיהֶם מִתְעַנִּין בְּשַׁבָּת: **ו** [ג]הַמִּתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת אוֹמֵר עֲנֵנוּ (כב) אַחַר סִיּוּם תְּפִלָּתוֹ בְּלֹא חֲתִימָה [י]וְכוֹלְלוֹ בָּאֲלֹהַי נְצֹר. הָגָה: וְיֹאמַר אַחַר תְּפִלָּתוֹ רִבּוֹן הָעוֹלָמִים גָּלוּי וְכוּ' כְּמוֹ בְּחֹל (אור זרוע הלכות תענית (סי' מז)): **ז** [כ]אִם הַקְּדִימָה לֶאֱכֹל הוּא עֹנֶג לוֹ, כְּגוֹן שֶׁנִּתְעַכְּלָה סְעוּדַת הַלַּיְלָה, יַקְדִּים, וְאִם הָאָחוֹר עֹנֶג לוֹ, כְּגוֹן שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְעַכְּלָה, יְאַחֵר. הָגָה: וְכֵן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ סְעוּדוֹת כָּל יוֹם כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, (כג) יְשַׁנֶּה בְּשַׁבָּת (כד) * לְהַקְדִּים (יט) אוֹ לְאַחֵר (גמרא פרק כל כתבי (קיט.) וטור): **ח** [ל]אֵין מִתְעַנִּין (כה) עַל שׁוּם צָרָה (יג) (כו) מֵהַצָּרוֹת (כז) אֵין צוֹעֲקִים וְלֹא מַתְרִיעִין בּוֹ עַל

ז מִרְדְּכִי סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (סי' רכט) בְּשֵׁם מַהֲרַ"ם. ח טוּר סִימָן תקס"ח בְּשֵׁם רַב עַמְרָם וְרַבֵּנוּ קָלוֹנִימוּס וְשָׁכֵן כָּתַב אֲבִי הָעֶזְרִי (ראבי"ה סי' תתס). ט בֵּית יוֹסֵף (ד"ה והא דאיתא). י טוּר בְּסִימָן ר"כ בְּשֵׁם בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי' יח) וְאֲבִי הָעֶזְרִי (בכרכות פ"ה סי' ט). כ טוּר לְשׁוֹן הָא דְּרַב וּשְׁמוּאֵל בְּהַלָּקְדִים אוֹ לְאַחֵר שַׁבָּת קִ"ט (ע"א) דְּלֹא פְּלִיגִי. ל טוּר, וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכתב שאין מתענין) שֶׁאוּלַי כֵּן הָיָה לְפָנָיו וְנִסְתָּחוּ בְּהַרְמַבַּ"ם וְיִשְׁרָה הֵיא.

בַּאֵר הֵיטֵב

ה (ז) **סֵפֶר תּוֹרָה.** הוּא הַדִּין תְּפִלִּין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (מ) **אוֹ יוֹם הַכִּפּוּרִים.** בְּסֵפֶר קְרֵנֵךְ מְנֻחָה סִימָן שפ"ו כָּתַב וַאֲנִי כְּשֶׁרוֹאֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים עוֹשֶׂה יוֹם טוֹב, דְּרָמְזוּ שֶׁמְּתְכַּפְּרִין לוֹ עֲוֹנוֹתָיו, וְכָל שֶׁכֵּן בְּשָׁעַת נְעִילָה, עַיֵּן שָׁם: (ט) **אוֹ קוֹרוֹת.** וּבְרָכָה פְּרָשַׁת מַקֵּץ (פרשה פט אות ח) אִיתָא שְׁפָרְחוּ לְאִשָּׁה שֶׁחָלַד זָכָר וְכֵן הָיְתָה לָהּ: (י) **רָעִים.** וְעַל הַפֶּסֶד מָמוֹן לֹא יִתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת. סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן. (תתס"ח) [תתס"ח]. כָּתַב שָׁלֵ"ה (מסכת שבת פרק נר מצוה אות נא) שֶׁאַף בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה חֲלוֹמוֹת אֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, אֶלָּא אִם כֵּן נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו וּכְשֶׁיִּתְעַנֶּה יִמְצָא נֶחָת רוּחַ. וּכְשֶׁשָּׁאֲלוּהוּ עַל חֲלוֹמוֹת בְּשַׁבָּת, הָיָה רָגִיל לִפְסֹק שֶׁלֹּא יִתְעַנּוּ בְּשַׁבָּת אֶלָּא יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי יָמִים בְּחֹל. וְזֶה לְשׁוֹן מְגִיד מֵישָׁרִים (פרי ויקהל מהדורא בתרא), נָפָה הוֹרִיתָ שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת אֶלָּא אוֹתָן שְׁלֹשָׁה בִּלְבַד, וְשֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת אִם רָאָה בַּחֲלוֹם שֶׁנָּפַל סֵפֶר תּוֹרָה מִיָּדוֹ. עַד כָּאן. וְכָתַב הָרִיבַ"ש (סי' תקיג) אִם מִצְטַעֵר בְּיוֹתֵר מִמַּה שֶׁמִּצְטַעֵר בְּפַחַד הַחֲלוֹם, אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, דַּאֲפִלּוּ בְּחֹל אֵינוֹ מִצְטַעֵר. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): **ז** (יז) **אוֹ לְאַחֵר.** פֵּרוּשׁ שָׁעָה מְעַטָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטַעֵר. (פרנקפורט ד"ם) סִימָן תר"ג. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שְׁלִישִׁית אַחַר חֲצִי הַיּוֹם, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ בְּלֹא הַחֲלוֹם אִי בָּעֵי שָׁלֹא לֶאֱכֹל עוֹד הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהִתְעַנָּה לְשֵׁם תַּעֲנִית עֲבֵרָה הִיא בְּיָדוֹ, וְצָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית עַל זֶה: **ה** (טו) **שֶׁעַל שְׁלֹשָׁה חֲלוֹמוֹת מִתְעַנִּין.** [ב]וְאַף בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה (יח) אֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת אֶלָּא אִם כֵּן הַתַּעֲנִית עֹנֶג לוֹ, כְּגוֹן שֶׁנַּפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו וּכְשֶׁיִּתְעַנֶּה יִמְצָא נֶחָת רוּחַ, לְאַפּוֹקֵי אִם הוּא אָדָם דִּלְא קָפִיד בַּחֲלוֹם רַע אוֹ שֶׁהַתַּעֲנִית קָשֶׁה עָלָיו וּמִצְטַעֵר יוֹתֵר בְּתַעֲנִיתוֹ מִמַּה שֶׁמִּצְטַעֵר בְּפַחַד הַחֲלוֹם, אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת [רֵ"ש (סי' תקיג)]. וּבְשֵׁם שָׁלֵ"ה (מסכת שבת פרק נר מצוה אות נא) כְּתָבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁאַף בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה הָיָה רָגִיל (טו) עַל הָרֹב לִפְסֹק שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, אֶלָּא יִתְעַנֶּה שְׁנֵי יָמִים בְּחֹל נֶגֶד יוֹם הַשַּׁבָּת וְיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁאַחֲרָיו: **ו** (טז) **סֵפֶר תּוֹרָה.** וְהוּא הַדִּין (מח) תְּפִלִּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן פָּרָשִׁיוֹת שַׁבְּתוֹרָה, אֲבָל נְבִיאִים וּכְתוּבִים מַשְׁמַע דְּלֹא [פְּרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ח)]. וּמַה שֶּׁכָּתוּב שֶׁנִּשְׂרַף לְאַפּוֹקֵי (י) אִם רוֹאֶה שֶׁנָּפַל מִיָּדוֹ: (יז) **קוֹרוֹת בֵּיתוֹ.** וּבְמִדְרָשׁ רַבָּה (בראשית פרשה פט אות ח) אִיתָא שֶׁפָּרְחוּ לְאִשָּׁה שֶׁחָלַד זָכָר וְכֵן הָיָה לָהּ: (יח) **אוֹ שְׁנָיו.** וְאִם הָיָה לוֹ כְּאֵב שִׁנַּיִם לֹא יִתְעַנֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטּ"ז (סק"ג) בְּמִהֲרַהֵר [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ד"ה שניהן)]: (יט) **שֶׁהַחֲלוֹמוֹת שֶׁאָמְרוּ.** וּפְשׁוּט דְּגַם בָּזֶה דַּוְקָא אִם נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו וּכְדִלְעֵיל: (כ) **שֶׁהֵם רָעִים.** וְלֹא יִתְעַנֶּה (יט) עַל חֲלוֹמוֹת שֶׁהֵם הֶפְסֵד מָמוֹן, אֶלָּא דַּוְקָא עַל דְּבָרִים שֶׁמְּחַלְּלִין עֲלֵיהֶם שַׁבָּת: (כא) **גַּם עֲלֵיהֶם** וְכוּ'. וְצָרִיךְ הָאָדָם (יט) לְדַקְדֵּק, שֶׁהַרְבֵּה דְּבָרִים הוֹלְכִים אַחַר הַשֵּׁם בַּלָּשׁוֹן, כְּגוֹן 'שׁוֹגֵרָא' 'שִׁינֵרָא', עַיֵּן שָׁם בְּגִמָּרָא (נו:): **ו** (כב) **אַחַר סִיּוּם תְּפִלָּתוֹ.** הַיְנוּ (כ) קֹדֶם יְהִיוּ לְרָצוֹן. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמֵאֵת לוֹמַר בְּשַׁבָּת אֱלֹהַי נְצֹר וְכוּ' יְהִי רָצוֹן וְכוּ', דְּאֵינוֹ אָסוּר שֶׁאֲלַת צָרְכֵי אָדָם כְּשֶׁמְּבַקֵּשׁ עַל חֹלִי אוֹ פַּרְנָסָה וְדוֹמֶה לוֹ שֶׁיֵּשׁ צַעַר לָפָנָיו, אֲבָל חָרְטַת עֲוֹנוֹת טוֹב לוֹמַר בְּכָל יוֹם (כא) כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ בִּלְשׁוֹן וִדּוּי: **ז** (כג) **יְשַׁנֶּה בְּשַׁבָּת.** כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מִנְכַּר שֶׁהוּא לְכָבוֹד שַׁבָּת: (כד) **לְהַקְדִּים אוֹ לְאַחֵר.** פֵּרוּשׁ (כב) שָׁעָה מוּעֶטֶת, אֲבָל לְאַחַר הַרְבֵּה אֵין נִרְאֶה, שֶׁיִּהְא רַעַב בְּשַׁבָּת: **ח** (כה) **עַל שׁוּם צָרָה.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ (כג) עַל אוֹתָן שֶׁמְּבָאר בְּסָמוּךְ שֶׁזּוֹעֲקִין וּמִתְחַנְּנִין עֲלֵיהֶן: (כו) **מֵהַצָּרוֹת.** [ה]כְּשֶׁיֵּשׁ מֵאֹרַע וְצָרִיךְ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְמִי שֶׁלִּבּוֹ נוֹקְפוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגהה"ט סק"ב) דְּמֵה שֶׁכָּתַב הָרַמ"א לְמֵיתַב תַּעֲנִית עַל תַּעֲנִית חֲצִי יוֹם הַשַּׁבָּת נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּמִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְהַתַּעֲנִיתוֹ בָּזֶה אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סי"ק יא) בְּשֵׁם הַפְּרִי חָדָשׁ כְּמִי שֶׁחָלַם לֵיל שַׁבָּת וְהִתְעַנָּה בְּשַׁבָּת וּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הָיָה יוֹם טוֹב וְחָלַם גַּם כֵּן וְהִתְעַנָּה, נִסְתַּפֵּק הַפְּרִי חָדָשׁ אִם צָרִיךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְהַתַּעֲנִיתוֹ שְׁנֵי יָמִים. וְעַיֵּן בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם בְּשֵׁם בֵּית דָּוִד (או"ח סי' קיט) בְּאִם חָלַם חֲלוֹם רַע עַל חֲבֵרוֹ, וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סי"ק יג) בְּשֵׁם אֹהֶל יוֹסֵף (או"ח סי' ג) שְׁאִם חָלַם בְּשַׁבָּת חֲלוֹם רַע עַל חֲבֵרוֹ לֹא יֹאמַר לוֹ, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן נִרְאֶה לִי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **ה** [בשו"ע] **שֶׁנָּפְלוּ.** וְכָתַב בְּמַשֶּׂה יְהוּדָה (סק"י), וְאִם הָיָה לוֹ כְּאֵב שִׁנַּיִם לֹא יִתְעַנֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּמְהֲרַהֵר. וְעַיֵּן בְּחִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה סִימָן ג' אפילו על אלו השלשה חלומות, וא"כ אין נפ"מ בכל דעות אלו שהביא השו"ע. **ג]** כתב בשו"ע הרב (ס"ט): אם יש בעיר עשרה שמתענים תענית חלום בשבת, לא יעשו עצמם ציבור לחזור אחר אחד מהם שיתפלל תפלת המנחה בקול רם ולומר 'עננו' בציבור. **ד]** בשו"ע הרב (ס"ח) כתב: צריך לומר 'עננו' אחר סיום תפלתו בלא חתימה, וטוב לכוללו באלהי נצור. **ה]** בשו"ע הרב (ס"ט וקו"א סק"ב) כתב שאם יש בו סכנת היום מותר אף בציבור, ואם אין בו סכנת היום לא התירו אלא אם כן היום אירעה הצרה.

בַּאוּר הַלָּכָה

וְאִם יִצְטָרֵךְ לְהַמְתִּין שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת מִשָּׁעָה הַקִּיצָה יָאִיר הַיּוֹם וְיַכְרִחַ לְהַבְדִּיל בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְכֵן כְּהַאי גַּוְנָא אִם חָלַם לוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת סָמוּךְ לְמִנְחָה וְאִם יִצְטָרֵךְ לְהַמְתִּין שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת יָאִיר הַיּוֹם וְיַכְרִחַ לְקַיֵּם קִדּוּשׁ הַיּוֹם בְּיוֹם שַׁבָּת, יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה, דְּאַף דִּבְדִיעֲבַד יוֹצֵא בָּזֶה יְדֵי קִדּוּשׁ וְהַבְדָּלָה, מִכָּל מָקוֹם הָלֹא לְכַתְּחִלָּה מִצְוָת קִדּוּשׁ בְּלֵיל שַׁבָּת וְכֵן הַבְדָּלָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְאֶפְשָׁר דְּאֵין לִסְמֹךְ עַל הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה דְּלֹא מִלְּתָא דִּפְסִיקָא הוּא כַּלֵּי הַאי. **וְהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁמָּצָאתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"י) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק"ג) **דְּמַהֲרַ"שׁ** (מנהגי מהר"ש סי' קטז) **מַגֵּל שְׁאֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת רַק עַד הַלַּיְלָה וְסָמַךְ עָלָיו לְעִנְיַן אִם אֵרַע יוֹם טוֹב בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, פָּשׁוּט דְּכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה דִּיֵּשׁ לִסְמֹךְ עָלָיו שֶׁלֹּא לַעֲקֹר הַמִּצְוֹת מִמְּקוֹמָם. וְהִנֵּה בְּבֵאוּר הַיטֵב** (סק"י) **מְצָאתִי דִּבְחֹל אִם אֵרַע לוֹ חֲלוֹם רַע בְּצָהֳרַיִם שְׁאֵין שֵׁיךְ בּוֹ תַּעֲנִית כְּלָל אֲפִלּוּ לְאֵיזֶה שָׁעוֹת, וְלֹא יָדַעְתִּי מְנַיִן לוֹ,** וְעוֹד דְּאִם כֵּן כָּל שֶׁכֵּן בְּשַׁבָּת שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם לְהַפּוֹסְקִים לְהַחְמִיר לְהִתְעַנּוֹת:

ה * **אוֹ שְׁנָיו.** וְהִנֵּה לְפִי הַמְבֹאָר בְּגִמָּרָא (ברכות נו.) דִּבֵּר הַדָּיָא פְּתַר דִּבְנָךְ וּבְנָתְךָ שְׁכִבְנָן, מִסְתַּבְּרָא דְּמִי שֶׁאֵין לוֹ בָּנִים וּבָנוֹת אֵין לְהַחְמִיר בּוֹ לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת, וְגַם אוּלַי פְּתַר לְרֹע מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִתַּן לוֹ רְבָא מָעוֹת כְּדְמוּכַח שָׁם. וְעַיֵּן בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות א) מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם בְּנֵימִין זְאֵב (סי' ריא):

ז * [ל]הַקְּדִים אוֹ לְאַחֵר. וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יְקַדִּים קֹדֶם שֶׁנִּתְעַכֵּל לוֹ הַמָּזוֹן [בַּ"ח (ס"ד)]:

ה (יז) **שֶׁלֹּא** (מסכת שבת פרק נר מצוה אות נא) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז יג) וּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק"ג), דְּלֹא כְּבֵ"ח (ס"ב) וְטַ"ז (סק"ג): (טו) **וְנִרְאֶה שֶׁשַּׁמּוֹ הָיָה דְּשִׁמְא אֵין נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה עָלָיו, אֲבָל בְּוַדַּאי נַפְשׁוֹ עֲגוּמָה מְזֹרָה, וְכֵן מַשְׁמַע בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ שִׁשִּׁים** (סי' ו ס"ח). **וּבְחַיֵּי אָדָם** (ח"ב כלל ז ס"ד) **לֹא כָּתַב כֵּן עַיֵּן שָׁם:** (מז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתסה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ז) כתב על זה: אבל יש אומרים שנשתנו פתרוני החלומות מזמן חכמי הגמרא לזמנינו, כמו שנשתנו הרפואות שבזמנינם, וכן יש אומרים שהרואה יום הכיפורים אפילו בשעת נעילה אינו חלום רע כי הוא סימן יפה שמחלו עוונותיו וכן הרואה קורות ביתו שנפלו אמרו במדרש שחלמה אשה אחת כך ופתרו לה שתלד זכר וכן היה לה. **ב]** בשו"ע הרב (ס"ז וקו"א סק"א) כתב שאם התענית עונג לו יותר ממה שיאכל וישתה, יתענה אפילו על שאר חלומות, ואם לאו לא יתענה

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שום צרה, מחוץ מצרת המזונות שצועקים עליה בפה בשבת ולא בשופר. וכן נעיר שהקיפוה אנסין או נהר וספינה המטרפת בים, סואפלו על יחיד הנרדף מפני אנסין או לסטים או רוח רעה, עזועקין ומתחננין בתפלות בשבת אבל אין תוקעין, פאלא אם כן תוקעין לקבץ העם לעזר לאחיהם ולהצילם (ועין לקמן סימן תקע"ו סעיף י"ג): י צנרדף (כז) מפני רוח רעה שאמרו, לאו דוקא, דהוא הדין לכל חולה שיש בו סכנת היום זועקים ומתחננין. וכן נהגו לומר מצלאים בשבת על חולים המסכנים סכנת היום. הגה: וכן מתר לברך החולה (יג) [יג] (כח) המסכן, בו ביום (לקוטי מהר"י ברי"ן ובית יוסף (ד"ה ומ"ש וכן) בשם הר"ן פרק ג' דתענית (ח: ד"ה גמ' ויחיד)):

מ בבא בתרא צ"א (ע"א) והביאו הטור בסימן תקע"ו. נ תענית י"ט (ע"א). ס שם כ"ב (ע"ב). ע שם י"ד (ע"א). פ שם כרבי יוסי, דתנא קמא נמי לא פליג בהא, בית יוסף בסימן תקע"ו (ד"ה ומ"ש אבל). צ הר"ן (ח: ד"ה גמ' ויחיד) אהא דתענית דף (י"ט) [כ"ב] (ע"ב).

רפט סדר סעודת שחרית של שבת. ובו ב' סעיפים:

א איהיה שלחנו ערוך (א) ומטה (א) מצעת יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת הלילה, (ב) בויברך על היין בורא פרי הגפן והוא נקרא (ג) (ג) קדושא רבא. גואחר כך יטל ידיו (ד) (ועין לעיל סימן רע"א סעיף י"ב בהגה) דויבצע על לחם משנה כמו בלילה (ה) ויסעד. * הוגם זה הקדוש צריך שיהיה במקום סעודה, (ו) ושלא יטעם קדם לו כלום כמו בקדוש הלילה. ומיהו לשתות מים בבקר קדם תפלה מתר, מפני שעדין (ז) לא חל עליו * חובת קדוש. הגה: ועין לעיל כל דיני קדוש סימן רע"א ער"ב רע"ג:

ב (ח) זבמקום שאין יין מצוי, הוי שכר ושאר משקין חוץ מן המים (ט) חמר מדינה ומקדשין עליו. חואם אין לו שכר ושאר משקין, (י) * אוכל בלא (ג) [ג] קדוש:

א טור. ב פסחים ק"ו (ע"א) בעבדא דרב אשי. ג רמב"ם בפרק כ"ט (ה"י). ד שבת קי"ז (ע"ב). ה רמב"ם שם. ו טור בשם אביו הרא"ש. ז צינתיו לעיל בסימן (רע"א) [רע"ב] (אות ל). ח המגיד שם והרא"ש בתשובה (כלל כב סי' י עיי"ש).

שערי תשובה

ובדבר משה (ח"א או"ח) סימן כ"ב: י [יג] המסכן. עין באר היטב. ועין בשו"ת נחלת שבעה (ח"ב) סימן ל"ט שעשה מעשה לברך החולה בשבת בבית הכנסת אף על פי שהחולה לא היה שם בעיר רק בישוב שהיה רחוק מהלך שעה ויותר, ודלא כלקוטי מהרי"ל (מנהגים הלכות שמחות) שכתב שאין לברך כשאינו בעיר דשמא מת או הבריא, עין שם מגשין (כח.) דאפלו הניחו זקן או חולה נותנו לה בחזקת שהוא קים, וגדול אחד כתב להעמיד דברי מהרי"ל והוא חוזר והשיב לו, עין שם מסימן ע"ז עד סימן (פ"א) [פ']. ומה שכתב הבאר היטב מדברי המגן אברהם לומר שבת היא מלזעק, עין באליה רבה (סק"כ). ועין בשערי אפרים שער י' סעיף מ"ד ובפתחי שערים שם (ס"ק מז), שיש לומר שבת היא מלזעק ורפואה קרובה לבא וברחמיו המרבים ירחם עליו השתא בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן, עין שם:
ב [ג] קדוש. עין באר היטב. וכבר כתבתי בזה לעיל סימן רע"ב סעיף קטן ז', ועין בשו"ת הלכות קטנות חלק ב' סימן קע"א שגם דעתו שאין צריך להתענות עד למחר. ולענין אם מקדשין על יין שרף, עין שם בבאר היטב סעיף קטן ז' ובשערי תשובה שם לענין קדוש של יום, והאידנא נהוג עלמא לקדש ביום על יין שרף, ואין לעשות כן אלא כשיכול לשתות מלא לגמיו בלי הפסק בינתים כמו שכתבנו לעיל סימן ער"ב בשם האליה

באר היטב

י (יג) המסכן. אבל שאינו מסכן ביומו אסור לברכו, כן כתב מהר"י ווייל (סי' קטו) שהסכימו כל הרבנים, וכן כתב ב"ח (ס"ו). ולברך המקשה לילד לכלי עלמא מתר, שהתינוק הוא צדיק ויכריע כל העולם לכף זכות. מה"ר יוסף (מקרעמניץ) על הסמ"ג (לא תעשה ס"ה). ולי נראה דקטנים אינם נכנסים למנין, דהא אינן בני ענשין. מגן אברהם (ס"ק יד). ויש לומר בתוך מי שברך לחולה שבת היא מלזעק וכו'. עין מגן אברהם:
א (א) מצעת. היינו מערב שבת או שיישן בה בשבת, אבל בלאו הכי אסור. ויפרס הסדין על המטה ולא יזיז הכסת. באר שבע דף ק"ד (באר מים חיים סי' ה). ועין סימן ש"ב סעיף ג' (סק"ו) מה שכתבתי שם בשם המגן אברהם (סק"ו). ועין סימן שט"ו סעיף ד'. כתב הבאר היטב אשר לפני, וטוב ללמד תורה במקצת יום שבת קדם אכילה עין שם, ומדברי רמ"א סימן רפ"ח סעיף א' לא משמע כן. ועין יד אהרן סימן רפ"ח בהגהת בית יוסף: (ג) קדושא רבא. וזה הקדוש אינו כלל דאוריתא. רמב"ם פרק כ"ט (ה"ד):
ב (ג) קדוש. פרוש כשיש לו פת אומר המוציא על הפת ואסור לאכל דבר אחר קדם לכן, ואם אין לו פת אוכל דבר אחר בלא קדוש. ומשמע בהרא"ש (פסחים פ"י סי' יז)

באור הלכה

א * וגם זה הקדוש וכו'. עין לעיל בסימן רע"ג מה שכתבנו שם מה נקרא מקום סעודה:
* חובת קדוש. ומי שהתר לו לאכל ולשתות קדם תפלה כגון שהוא לרפואה וכדלעיל סימן פ"ט סעיף ג', פשוט דצריך לקדש מתחלה:
ב * אוכל בלא קדוש. ומכל מקום אם הביאו לו משקה באמצע סעודתו יקדש עליו [אחרונים]:

משנה ברורה

אדם לרחמים, מתר לבקש ולפל על פניו ביחיד [מגן אברהם (ס"ק יג)]: י (כז) מפני רוח רעה. שנכנס בו רוח שד ורץ והולך, שמא יטבע בנהר או יפל וימות, או שהוא חולה ממיני החלאים [ר"ן (תענית ח: ד"ה גמ' ויחיד)]: (כח) המסכן בו ביום. אבל מי שאינו מסכן לא. וכשעושין מי שברך לחולה שאין בו סכנה אומר שבת היא מלזעק ורפואה קרובה לבוא. ולברך המקשה לילד בודאי מתר, דהא בכלל מסכנת היא, וכן היולדת בתוך שבוע ראשון גם כן נראה דלכלי עלמא אין להחמיר:

א (א) ומטה מצעת. הינו מערב שבת או כדי שיישן בה בשבת או שהוא בחדר שדר שם ואיכא בזיון אם לא יציע המטות, אבל בלאו הכי אסור [אחרונים]. ומה שכתב ומפה פרוסה, עין לעיל בסימן רע"א משנה ברורה סעיף קטן מ"א: (ב) ויברך וכו'. יש נוהגין לפתח מתחלה פסוק 'ושמרו בני ישראל' (שמות לא טז) וגו' 'או זכור את יום השבת' (שמות כ ז) עד 'ויקדשהו' (שם פסוק י), ויש מההמון שפותחין מ'על כן ברך' וגו' (שם) ושלא כדין הוא, דכל פסוקא דלא פסקה משה אנן לא פסקינן: (ג) קדושא רבא. ונקרא בלשון זה (א) שהוא כמו שקורין סגי נהור, מפני שזה הקדוש אינו כלל דאורייתא, רק שתקנוהו לכבוד שבת ואסמכוהו אקרא כדאיתא בגמרא (פסחים קו.): (ד) ועין לעיל סימן רע"א סעיף י"ב וכו'. הינו דשם מבאר בהגה דנוטלים לידים קדם קדוש, ועין שם במשנה ברורה (ס"ק סב) דכמה אחרונים כתבו שם דטוב יותר לנהג כדעת המחבר: (ה) ויסעד. כתב ברוקח סימן נ"ד, אחר שאכלו כל צרכן יש מזמרים זמירות ושבח להקדוש ברוך הוא. וטוב ללמד תורה במקצת קדם אכילה [אליה רבה (סק"ב)]: (ו) ושלא יטעם קדם לו וכו'. וגם הנשים שיכים בענין זה, דכל מלי דשבת איש ואשה שוין [אחרונים]: (ז) לא חל עליו וכו'. דקדוש אין שיך אלא בזמן הסעודה. ומשום קדם התפלה לא שיך במים וכדלעיל בסימן פ"ט (ס"ג): **ב** (ח) במקום שאין יין מצוי. משמע דבמקום שהוא מצוי אין לקדש על השכר ושאר משקין, ועין לעיל בסימן רע"ב סעיף קטן כ"ט במשנה ברורה מה שכתבנו שם דנוהגין להקל בזה בשחרית במדינותינו, ומכל מקום מצוה מן המבחר על היין הוא, ולענין יין שרף עין שם בדבור המתחיל על שכר: (ט) חמר מדינה. ומשקה שאינו חמר מדינה (ג) הסכימו הרבה אחרונים דאין מקדשין אפלו בשחרית, (ג) דדומיא דקדוש הלילה תקנוה. ופרטי הדין של חמר מדינה מבאר לקמן בסימן רצ"ו במשנה ברורה (סק"ט) לענין הבדלה והוא הדין כאן: (י) אוכל בלא קדוש. פרוש, כשיש

שער הציון

א (א) הר"ן (פסחים כב. ד"ה זכרהו) והרב המגיד (פכ"ט ה"י): **ב** (ג) פרישה (סק"ג) ושלחן עצי שטים (סי' ו ס"ב) ודרך החיים (דין על איזה יין מקדשין ס"ד) ומטה יהודה (סק"ה) וכתב דגם דעת הטור כן ודלא כהבית יוסף (ד"ה ואם אין לו) שכתב דדעת הטור להקל בזה. ומה שלא הזכיר הטור דבעינן חמר מדינה סמך על מה שכתב לעיל בסימן רע"ב עין שם וגם המחבר בעצמו לא רצה לסמך לדינא על מה שכתב בבית יוסף לדעת הטור וסתם להחמיר: (ג) ורק דלענין עקר הקדוש שנוכל לקדש על חמר מדינה הקלו בשחרית ומה שאין כן בלילה וכמו שכתב המגן אברהם בסעיף קטן ב':

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah